

ODGOVORI PORTALU „ISTINOMJER“

1. Da li su u 2023. godini poduzete aktivnosti za uvođenje strogih kriterija za imenovanje rukovoditelja agencija i službi nadležnih za sigurnost, obavještajno djelovanje i zaštitu pravnog poretka? Ukoliko da, o kojim aktivnostima je riječ?

Tokom 2023. godine Agencija je, svjesna značaja ovog pitanja kroz Nacrte Strategije za period 2020-2024 i 2022-2024. prepoznala rizike od korupcije u procesima imenovanja u agencijama za provedbu zakona i pravosudnim organima i projicirala sljedeće aktivnosti:

- *Izvršiti analizu propisa i akata kojima se reguliše zapošljavanje u pravosudnim institucijama i agencijama za provedbu zakona u BiH*
- *Izmjeniti Zakon o VSTV-u BiH vezano za postupak imenovanja sudija, tužilaca i članova VSTV-a*
- *Omogućiti veću transparentnost postupka imenovanja u agencijama za provedbu zakona u BiH kroz dostupnost svih relevantnih informacija iz konkursne procedure*

Nažalost, Nacrt Strategije za borbu protiv korupcije i Akcionog plana za njenu provedbu za period 2020-2024. i 2022-2024. nije usvojen zbog, kako je navedeno, protoka vremena, iako je Agencija ranije poduzela sve aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi prethodni saziv Vijeća ministara BiH usvojio ovaj dokument.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine nedavno je usvojilo Odluku o imenovanju Radne grupe za izradu nove Strategije za borbu protiv korupcije 2024-2028. i pratećeg Akcionog plana. Uvažavajući značaj pitanja koje ste spomenuli, svakako će i u okviru predstojećih aktivnosti navedene Radne grupe predmetno pitanje biti uzeto u obzir u okviru dijaloga u novom strateškom okviru borbe protiv korupcije BiH.

2. Šta su Vijeće Ministara i APIK poduzeli tokom 2023. godine po pitanju rješavanja sistemske borbe protiv korupcije?

Novoimenovano rukovodstvo je po dolasku u Agenciju zateklo prilično loše stanje, počevši od narušenog samog kredibiliteta institucije, do zastoja u svim segmentima rada i delovanja u kojima je institucija bila nadležna. Naš prvi zadatak bio je da zajedno sa svim uposlenicima Agencije pokrenemo niz aktivnosti kako bi se stanje popravilo te kako bi se Agencija vratila na mjesto koje joj pripada, a to je da bude krovna institucija koja će biti zadužena za prevenciju korupcije i koordinaciju svih aktivnosti u vezi sa tim procesom.

Kada je riječ o konkretnim aktivnostima koje smo poduzeli, prvo treba naglasiti da je Agencija u decembru 2023. godine organizovala prvi sastanak Radne grupe za izradu Strategije za borbu protiv korupcije za period 2024-2028. godina kojoj su prisustvovali članovi iz svih relevantnih institucija u BiH, iz oba bh. entiteta i Brčko Distrikta BiH, što je vrlo važno napomenuti.

Pokretanje procesa izrade Strategije za borbu protiv korupcije i pratećeg Akcionog plana su najvažnije aktivnosti u BiH kada je riječ o prevenciji korupcije i mislim da je ovo velik iskorak u

odnosu na protekle godine. Jer kako uopšte uspostaviti sistem ako nemate jasan plan i konkretne aktivnosti za njegovu provedbu?!

Osim Strategije, započete su aktivnosti i komunikacija u cilju ponovnog pokretanja i jačanja koordinacije sa drugim tijelima za borbu protiv korupcije iz cijele Bosne i Hercegovine koja je u potpunosti zamrla proteklih godina.

Proces digitalizacije antikorupcije nastavljen je i tokom 2023. godine putem idejnog razvoja novih konceptualnih rješenja i unapređenja postojećih digitalnih alata, gdje Agencija fokus stavlja na tzv. CRA alat (Corruption Risk Assessments) za izradu Planova integriteta, funkcionisanje elektronskog registra prijava i baze podataka, registar statističkih podataka o podnescima sa indicijama koruptivnog ponašanja, registar dodjele finansijskih sredstava iz Budžeta institucija BiH prema smjernicama za primjenu kriterija, te proaktivni monitoring provedbe strateških antikorupcijskih dokumenata.

S ciljem identificiranja i eliminisanja potencijalnih rizika od korupcije u propisima a u skladu sa Jedinstvenim pravilima za izradu propisa u institucijama Bosne i Hercegovine, Agencija je tokom 2023. godine analizirala i dala ukupno tri mišljenja na propise (Prednacrt Zakona o sprječavanju sukoba interesa u institucijama Bosne i Hercegovine, Nacrt Zakona o vanjskim poslovima BiH, Nacrt Zakona o porezu na dodatu vrijednost, mišljenje na postupanje o procesu revizije diploma).

Također, došlo je i do inteziviranja kontakata sa predstavnicima međunarodne zajednice s ciljem ponovnog pridobivanja podrške Agenciji.

3. Da li je tokom 2023. godine došlo do uspostavljanja institucionalnih alata za prijavu korupcije? Ako da, koji su?

Agencija je u saradnji sa USAID-em sačinila novi Obrazac za prijavu korupcije, kako bi olakšala prijavljivanje korupcije građanima BiH. U vezi s tim izrađena su tri dokumenta i postavljena na web stranicu Agencije i to: novi Obrazac za prijavu korupcije, uputstvo za popunjavanje obrasca za prijavu korupcije za prijavitelje, uputstvo za službenike APIK-a u vezi s tim na koji način da vrše popunu i obradu obrasca prijave korupcije.

Cilj izrade ovih dokumenata je, prije svega, efektivirati proces prijavljivanja korupcije na način da tužilaštva u BiH, od Agencije dobiju više informacija u vezi sa prijavom po kojoj trebaju postupati, a koju je Agencija prethodno zaprimila.

4. Koje aktivnosti su poduzete po pitanju kapacitiranje institucija za borbu protiv korupcije tokom 2023. godine?

Agencija je tokom 2023. godine nastavila pružati podršku ne samo razvoju strateškog okvira na ostalim nivoima vlasti nego i procesu profesionalizacije tijela za sprečavanje korupcije u BiH. S tim u vezi, važno je istaći da je od 13 tijela za sprečavanje korupcije u BiH ukupno šest

profesionalizirano i to na sljedećim nivoima vlasti: Brčko distrikt BiH, Kanton Sarajevo, Tuzlanski kanton, Unsko-sanski kanton, Kanton 10 i Zeničko-dobojski kanton. Kao rezultat podrške razvoju koordiniranih politika borbe protiv korupcije na ostalim nivoima vlasti, ističemo da je do sada usvojeno 10 strategija za borbu protiv korupcije i 9 Akcionih planova a na koje je Agencija dala stručno mišljenje.

Sa aspekta rada ove agencije tri su ključne oblasti i propisa na koje se treba staviti akcenat u budućnosti i to: Usvajanje Strategije za borbu protiv korupcije BiH, jačanje zaštite zviždača kroz unapređenje Zakona o zaštiti osoba koje prijavljuju korupciju u institucijama BiH i donošenje Zakona o sukobu interesa koji će u praksi biti provodiv. Nakon toga treba pristupiti i izmjenama Zakona o Agenciji.

Kada je riječ o unapređenju oblasti zaštite zviždača, Agencija je otpočela proces poboljšanja postojećeg Zakona o zaštiti prijavitelja korupcije u BiH putem okupljanje predstavnika relevantnih institucija, sa fokusom na zadnju EU direktivu iz oblasti zaštite zviždača (2019/1937). Cilj nam je da kroz jako zakonsko rješenje na nivou BiH ohrabrimo prijavitelje korupcije da nam se obrate, prijave korupciju i zatraže zaštitu, a mi kao Agencija moramo imati mehanizme da im u tome pomognemo.

5. Koje aktivnosti su provođenje po pitanju saradnje sa organizacijama civilnog društva sa aspekta suzbijanja korupcije tokom 2023. godine?

Nastojeći da osiguramo veću efikasnost u borbi protiv korupcije, Agencija je izradila Smjernice za primjenu kriterija kod dodjele finansijskih sredstava iz budžeta institucija BiH. Cilj ovog dokumenta je definiranje jasnih kriterija po kojima će se vršiti dodjela javnih sredstava te definiranje preporuka za dodjelu i trošenje finansijskih sredstava iz budžeta institucija BiH. U vezi s tim, Agencija se konsultovala sa pravnim timom TI BiH, ali i sa drugim relevantnim institucijama u BiH.

Imajući u vidu prepoznatu dobru praksu BiH iz zadnjeg procesa revizije implementacije UN Konvencije za borbu protiv korupcije (UNCAC-a) u BiH, a u smislu inkluzivnog pristupa u procesu izvještavanja uz punu uključenost organizacija civilnog društva, te uvažavajući osnovni koncept Transparency Pledge Inicijative, Agencija i TI BiH pokrenuli su inicijativu za sveobuhvatan monitoring provedbe UNCAC u BiH.

S tim u vezi, osnovan je Savjetodavni tim u BiH za provedbu ove konvencije, te je time BiH postala prva zemlja koja uspostavlja sistemsku saradnju javnog i nevladinog sektora u ovoj oblasti. Agencija je u vezi s tim, sa TI BiH organizirala Prvi radno-konsultativni sastanak Savjetodavnog tima za reviziju i koordinaciju implementacije UNCAC u BiH, kojem su prisustvovali i članovi entitetskih i kantonalnih tijela/ureda za borbu protiv korupcije i međunarodnih organizacija. S tim u vezi, donesen je i Poslovnik o radu Savjetodavnog tima kojim se uređuje način rada i odlučivanja, te prava i dužnosti članova tima.

U okviru Savjetodavnog tima za otvorenu vlast VM BiH Agencija je u saradnji sa nadležnim institucijama kao i kvalificiranim organizacijama civilnog društva koji čine ovaj tim realizirala aktivnost posvećenu jačanju transparentnosti u raspolaganju javnim sredstvima u radu institucija BiH.

S tim u vezi, Agencija je sačinila dokument Smjernice za primjenu kriterija kod dodjele finansijskih sredstava iz proračuna institucija BiH. Dokument je razvijen na temelju jasnog opredjeljenja institucija BiH za višom razinom proaktivne transparentnosti. Cilj dokumenta je osigurati jasne smjernice kod primjene kriterija za dodjeljivanje finansijskih sredstava iz proračuna institucija BiH organizacijama civilnog društva.

Važno je napomenuti i to da je Agencija, od dolaska novog rukovodstva, obnovila saradnju sa nevladinim sektorom i međunarodnim organizacijama, te da smo ponovo upostavili partnerski odnos. Ako želimo istinsku borbu protiv korupcije i stvati, a ne prividni napredak u ovoj oblasti, svi se moramo vratiti svojim nadležnostima i raditi ono na što nas obavezuju budžet koji trošimo i postojeći propisi. Agencija će biti jaka onoliko koliko je institucije i građani budu podržavali, jer sama ne može voditi ovu bitku. Represivni organi su svakako dovoljno opterećeni, tako da smatramo da je sinergijsko djelovanje svih institucija, te jaka prevencija uz dobru koordinaciju jedini nadin da se zajednički uspješno borimo protiv korupcije.